

Vedtatt av kommunestyret 29.03.16 i K-sak 22/16

1	Innledning	3
1.1	Bakgrunn.....	3
1.2	Hva er en eierskapsmelding?.....	3
1.3	Oppbygging av meldingen	3
2	Eierstyring	4
2.1	Hva vil vi med eierskapet?	4
2.2	Motiv for selskapsdannelse	4
2.3	Selskapsformer	5
2.3.1	Aksjeselskap (AS).....	6
2.3.2	Kommunalt foretak (KF)	6
2.3.3	Interkommunalt selskap (IKS).....	7
2.3.4	Interkommunalt samarbeid (kl § 27).....	7
2.3.5	Vertskommunesamarbeid (kl § 28-1, a-c).....	8
2.3.6	Stiftelser	8
	.....	9
2.4	Valg av selskapsform – konsekvenser for eierstyring	9
2.5	Kommunen som eier – roller og rolleforståelse	13
2.6	Eierskapsprinsipper	15
2.6.1	Retningslinjer for eierskap, ledelse og kontroll av selskap	16
2.6.2	Krav rettet mot selskapene	24
2.6.3	Politisk og administrativ utøvelse av eierrollen.....	24
2.6.4	Rutiner for rapportering mellom selskap og kommune	25
2.7	Eierstrategi.....	26
3	Eierskap – gjennomgang av eierinteresser	27
3.1	Avgrensning	27
3.2	Selskaper med kommunale eierandeler.....	28
3.2.1	Oversikt over eierskap	28

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

De siste årene har det vært et økt fokus på offentlig eierskap. KS etablerte i 2008 et Eierforum, og har etter det utarbeidet anbefalinger til kommunene angående kommunalt eierskap og utarbeidelse av eierskapsmeldinger. Mange kommuner har utarbeidet eierskapsmeldinger og stadig flere jobber systematisk med fagområdet. Kommunene har videre et kontroll- og tilsynsansvar overfor sine eierinteresser, og i kommunelovens kapittel 12 er kontrollutvalgets rolle i den sammenheng lovfestet.

Ringebu kommune har eierandeler i en del selskaper. I selskapene har Ringebu kommune større eller mindre aksjeposter, og de eies sammen med andre kommuner, organisasjoner eller bedrifter. I stadig flere sammenhenger etterspørres oversikter over det samlede eierskapet. Kommunen har som eier behov for å ta en gjennomgang av eierskap og se på formålet med å eie og hvordan dette eierskapet skal utøves i de ulike selskapene.

Det ble utarbeidet eierskapsmelding første gang i 2014.

1.2 Hva er en eierskapsmelding?

En eierskapsmelding er et overordnet politisk styringsdokument for kommunens virksomhet som er lagt til selskaper og samarbeid. En eierskapsmelding bør gi en oversikt over kommunens eierinteresser, de politiske og juridiske styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene, samt formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene.

Eierskapsmeldingen bør gjennomgås og revideres jevnlig av kommunestyret, for eksempel en gang pr valgperiode. Eierskap må også inngå i folkevalgtopplæring.

En eierskapsmelding vil sikre nødvendige styringssignaler til selskapene og tydeliggjøre lokalpolitikernes ansvar. Det vil bidra til en oversikt over kommunens samlede virksomhet, det vil gi de folkevalgte en mulighet til å sette seg inn i de juridiske styringsmulighetene som ligger i de ulike selskapsformene og det vil bidra til mer åpenhet overfor omverden i forhold til den samlede kommunale virksomhet.

Eiermeldingen kan inneholde et eget punkt om selskapenes samfunnsansvar, f eks politiske målsettinger knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv. Eierskapsmeldingen bør reflektere det rettslige ansvarsmessige forholdet mellom selskapsform og eier.

Kommunestyrene skal ikke gjennom eierskapsmeldingen detaljstyre selskaper, men bidra til å sikre samhandling og kommunikasjon mellom eierorgan og kommunestyret overfor selskapene og omverden.

1.3 Oppbygging av meldingen

Meldingen er delt inn i to hoveddeler.

Kapittel 2 omhandler **eierstyring**, derunder selskapsformer, eierskapsprinsipper og eierstrategi. Dette omtales også som meldingens hoveddel. Ringebu kommune har ikke 100 % eide selskaper, men deltar som deleier i selskaper sammen med andre.

Kapittel 3 omhandler kommunens **eierskap**, og gir en oversikt over selskaper og eierinteresser, samt strategi som skal ligge til grunn for det enkelte. Dette omtales også som meldingens selskapsdel.

2 Eierstyring

2.1 Hva vil vi med eierskapet?

«Å eie er å ville» uttrykkes i mange eierskapsmeldinger. En kommune bør altså ville noe med selskapene de eier. Dette er også hovedbegrunnelsen for at det er viktig å ha en åpen og uttrykt eierstrategi for sitt eierskap i ulike selskaper, gjennom for eksempel eierskapsmeldinger.

Styringsdokumentene til selskapet, som vedtekter eller selskapsavtale, skal inneholde avklaringer av hva som ønskes oppnådd med selskapet og hvilke forventninger eier har til selskapet. Formålsparagrafen er sentral. I tillegg er det viktig med tydelige eierstrategier. Eierstrategien skal beskrive hva kommunen vil oppnå som eier: hva vil vi med eierskapet i dette selskapet?

Tabell 1 under illustrerer hvordan ulike alternative eiermålsetninger avgjør hva som blir virksomhetens målsetninger og prioriteringer:

Eiermålsetninger	Virksomhetsmålsetninger
Maksimalt utbytte	Effektiv drift
Sikkert utbytte	Risikospredning
Sysselsetting	Antall ansatte
Regional næringsutvikling	Etablere ny virksomhet
Myndighetsutøvelse	Forsvarlige økonomiske rammer
Ingen definert målsetting	Ledelsens egendefinerte mål

2.2 Motiv for selskapsdannelse

Det er en vanlig antakelse om at når det etableres et foretak eller selskap, er det for å oppnå noe. I denne eierskapsmeldingen legges det til grunn en antagelse om at når en kommune etablerer et foretak eller selskap, eller går inn som medeier eller deltaker sammen med andre, så er det for at kommunen skal oppnå noe. Men der private eiere vil ha økonomisk utbytte som hovedmål for sitt selskap, kan det offentlige ha en del andre mål.

Eierskapet kan grovt deles inn etter om det er finansielt eller politisk motivert. Flere kommuner har i sine eierskapsmeldinger gruppert selskapene etter fem kategorier for motiv for eierskap.

Disse er også omtalt og gjengitt i boken ”Kommunalt eierskap – roller, styring og strategi” (Resch-Knudsen, 2011). Grunnlaget for kategoriseringen er formålsparagrafen i selskapsavtalen eller vedtektene (formål) og intensjoner ved etableringen av selskapet (mål). Det er ikke uvanlig at det kan være flere motiver bak etableringen av et selskap.

De fem motiveringene presenteres kort nedenfor:

Finansielt motivert

Dersom hovedformålet med eierskapet er å oppnå økonomiske resultater, defineres eierskapet som finansielt. Finansielt formål betyr ikke at eier har en kortsiktig horisont på sitt eierskap eller at eier ønsker å selge aksjene i selskapet. Finansielt formål er naturlig for selskaper som er forretningsmessig orientert og hvor bedriftsøkonomiske lønnsomhetskriterier ligger til grunn for selskapenes arbeid. Eierskap med et finansielt motiv vil ofte innebære en økonomisk risiko.

Politisk motivert

Selskapsdannelser der motivet og hovedbegrunnelsen for eierskapet er strategiske valg om å posisjonere kommunen/regionen. Verken økonomi, hensynet til tjenesteyting eller lignende er begrunnelser for eierskapet.

Effektivisering av tjenesteproduksjon

Selskapsdannelser som er motivert og begrunnet i hovedsak med at fellesløsninger bidrar til mer effektiv tjenesteproduksjon enn å yte tjenesten selv. Sentralt her er å oppnå økt mengde av tjeneste for de midlene som er til disposisjon og bedre forvaltning av anleggsmidlene.

Samfunnsøkonomisk motivert

Selskapsdannelser som er motivert og begrunnet i at kommunen gjennom selskapet vil oppnå totalt sett mer samfunnsøkonomiske resultater eller gjennomføring av oppgaver. Offentlig engasjement og styring i oppgaveløsningen vil stå sentralt i begrunnelsen for denne kategorien.

Regionalpolitisk posisjonering

Selskapsdannelser som er motivert og begrunnet i at det styrker regionens muligheter og posisjon til å gjennomføre oppgaver i forhold til andre regioner og nasjonale aktører. Har kan også posisjonering for å utløse statlige midler/prioriteringer være en del av begrunnelsen.

Motiv og mål med selskapet får følger for hvordan eierstyringen innrettes. Formålet er ikke statisk, men kan endre seg over tid.

2.3 Selskapsformer

Det er ulike selskapsformer som kan benyttes for organisering av kommunale oppgaver ved selskapsorganisering. Formålet med en kommunal virksomhet har mye å si for hvilken selskapsform kommunen bør velge. I dette kapitlet gis en kort omtale av de enkelte organisasjonsformene og en vurdering av når det er mest hensiktsmessig å benytte de enkelte selskapsformene.

2.3.1 Aksjeselskap (AS)

Aksjeloven regulerer etablering og drift av aksjeselskaper (AS). Med aksjeselskap (AS) forstås ethvert selskap hvor ikke noen av deltakerne har personlig ansvar for selskapets forpliktelser, udelt eller for deler som til sammen utgjør selskapets samlede forpliktelser, hvis ikke noe annet er fastsatt i lov. Selskapet betraktes som en selvstendig juridisk enhet.

Det som først og fremst kjennetegner et aksjeselskap fra andre måter å organisere virksomhet på, er aksjeeiernes begrensede ansvar for selskapsgjelden. At aksjeeierne har et begrenset ansvar for selskapsgjelden, betyr at deres ansvar er begrenset til det aksjeinnskuddet som de forplikter seg til å betale når de tegner aksjer i selskapet. Selskapets kreditorer kan bare søke dekning i selskapets eiendeler og formue for øvrig. Forhold som gjelder aksjeeierne seg imellom, reguleres med egen aksjonæravtale. Selv om selskapet går konkurs, kan kreditorene ikke kreve at aksjeeierne dekker selskapets gjeld. Det kan heller ikke kreves at aksjeeierne gjør innskudd i selskapet utover det aksjeinnskuddet den enkelte aksjeeier skal betale.

Styret har det overordnede ansvar for forvaltningen av selskapet, og eierne har myndighet gjennom generalforsamlingen. Dette betyr at kommunen som aksjeeier ikke kan gi pålegg til selskapets styre uten at dette skjer i form av en beslutning fra generalforsamlingen. Nivået på eierandelen må derfor tilpasses kommunens mål med eierskapet. Dersom bedriften tidligere har operert innenfor et lovbestemt monopolområde, vil det være hensiktsmessig at kommunen eier 100 prosent av aksjeselskapet.

Organisering av virksomhet i aksjeselskap er egnet hvor det er ønskelig å redusere risiko for kommunen. Der det er ønskelig å fristille en virksomhet fra kommunens øvrige organisasjon vil aksjeselskap være å foretrekke fremfor andre selskapsformer.

2.3.2 Kommunalt foretak (KF)

Kommunale foretak er en del av kommunen og hjemlet i kapitel 11 i Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven). De kommunale foretakene har ikke selvstendig partsstatus i forhold til domstoler og offentlige myndigheter. Alle lover som er gjeldende for kommunal virksomhet, som Kommuneloven, Forvaltningsloven og Offentlighetsloven, gjelder for de kommunale foretakene.

Hovedformålet bak organisasjonsformen kommunalt foretak er å gi deler av kommunal virksomhet større grad av fristilling fra de politiske beslutningsprosesser enn andre organisasjonsformer etter kommuneloven. Til forskjell fra kommunalt eide aksjeselskaper, som er rettslig og økonomisk atskilt fra kommunen, er kommunalt foretak en del av kommunen.

Foretaket ledes av et styre som et utpekt direkte av kommune- eller fylkestyret og har dermed ikke et eierorgan på linje med virksomheter organisert etter selskapslovgivningen. Daglig leder står dermed i linje under styret som igjen er underlagt kommunestyret. Foretakene er på den ene siden underlagt kommunestyrenes budsjettmyndighet. Administrasjonssjefen har ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet overfor foretakets daglige leder.

Organisasjonsformen kommunalt foretak er et alternativ til aksjeselskapsformen. Virksomhet der det er stort omfang av offentlig myndighetsutøvelse er best ivaretatt innen kommunens ordinære organisasjon. Der hvor det er behov for å redusere risiko og avgrense ansvaret er virksomheten best ivaretatt i et aksjeselskap. Dermed er kommunalt foretak aktuell for virksomhet som ikke har stort omfang av offentlig myndighetsutøvelse og hvor kommunen vil ha fullt ansvar. Denne selskapsformen er utfordrende styringsmessig i og med at det samtidig skal fristilles og være kommunens fulle ansvar. Styremøter i KF er åpne møter.

2.3.3 Interkommunalt selskap (IKS)

Interkommunale selskap reguleres i lov om interkommunale selskaper. Med interkommunalt selskap menes et selskap hvor alle deltakerne er kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper. Loven gjelder likevel ikke for selskap hvor samtlige deltakere har et begrenset ansvar for selskapsforpliktelsene.

Interkommunale selskap er rettslig og økonomisk skilt fra deltakerkommunene. Hver av deltakerne har et ubegrenset ansvar for en andel av selskapets samlede forpliktelser. Dette skiller interkommunale selskaper fra aksjeselskap, hvor deltakeransvaret er begrenset. Deltakerkommunene får imidlertid større innflytelse over forvaltningen av det interkommunale selskapet.

Selskapets øverste myndighet er representantskapet som består av minst ett medlem fra hver kommune. Representantskapet kan omgjøre styrets vedtak. Både styremøter og representantskapsmøter i IKS er åpne møter.

Regjeringen fremmet november 2014 høringsforslag til endringer i lov om kommunale selskaper. Lovforslaget er utsatt og kan muligens bli lagt fram i løpet av 2016.

2.3.4 Interkommunalt samarbeid (kl § 27)

§ 27 i kommuneloven har regler om samarbeidsavtaler mellom kommuner og/eller fylkeskommuner når samarbeidet er organisert med eget styre. Gjennom vedtektene kan et interkommunalt samarbeid gis ansvar og myndighet slik at det er et eget rettssubjekt, men dette er ikke noe krav. Samarbeidsformen er utformet med tanke på driftsmessig og administrativ samarbeid, og offentlig myndighetsutøvelse kan ikke være omfattet.

Styret for interkommunalt samarbeid må tildeles en viss selvstendig avgjørelsesmyndighet, men den må være begrenset til avgjørelser som angår virksomhetens drift og organisering. Styrets rolle i forhold til samarbeidskommunene må utformes i vedtektene. Et interkommunalt samarbeid er underlagt forvaltningslovens regler om saksbehandling, inhabilitet, taushetsplikt osv.

Kommunestyret gjør selv vedtak om opprettelse av styre. Det interkommunale styret kan bare kunne handle på vegne av deltakerne i medhold av fullmakter fra kommunestyret. Vedtektene skal inneholde bestemmelser om formål, hvor vidt deltakerkommunene skal gjøre innskudd, og hvor vidt styret har myndighet til å ta opp lån eller på annen måte pådra deltakerne

økonomiske forpliktelser. Bestemmelser om eierstyring kan innarbeides i vedtektene, for eksempel om at enkelte typer saker skal legges frem for deltakerkommunene før styret fatter vedtak i saken.

2.3.5 Vertskommunesamarbeid (kl § 28-1, a-c)

Fra 1. januar 2007 ble det innført en generell hjemmel i kommuneloven §§ 28 a–k som åpner for samarbeid mellom kommuner om lovpålagte oppgaver, jf. Ot.prp. nr. 95 (2005–2006) Om lov om endringer i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (interkommunalt samarbeid). Punktene b og c angir samarbeidsformene:

- b) Administrativt vertskommunesamarbeid
- c) Vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd

Vertskommunesamarbeidet innebærer at beslutningsmyndighet blir delegert fra en eller flere kommuner til en vertskommune. Til grunn for samarbeidet skal det ligge en samarbeidsavtale.

Loven skiller mellom administrativt vertskommunesamarbeid og vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd. Der det ikke overføres beslutningsmyndighet av prinsipiell karakter, kan kommunene opprette et administrativt kommunesamarbeid. De ulike deltakerkommunene kan delegere ulik kompetanse til vertskommunens administrasjon innenfor et slikt administrativt vertskommunesamarbeid. Beslutningene treffes da av administrasjonen i vertskommunen.

Det kan også overføres beslutningsmyndighet i prinsipielle saker. I så fall må kommunene inngå et vertskommunesamarbeid med en felles folkevalgt nemnd som treffer avgjørelser i slike saker. Øvrige saker kan delegeres til vertskommunens administrasjon.

For begge vertskommunemodellene er det lagt vekt på å ivareta rettssikkerheten gjennom å klargjøre systemet for forvaltningsklage og lovlighetskontroll. Det er også lagt vekt på å sikre den enkelte deltakerkommunes mulighet til å påvirke og treffe avgjørelse i enkeltsaker som er delegert til vertskommunen. Den enkelte deltakerkommune kan gi vertskommunen instruks om utøvelsen av den delegerte myndigheten i saker som alene gjelder deltakerkommunen eller dennes innbyggere.

2.3.6 Stiftelser

I henhold til stiftelsesloven er en stiftelse en formuesverdi som ved testament, gave eller annen rettslig disposisjon er stilt selvstendig til rådighet for et bestemt formål av ideell, humanitær, kulturell, sosial, utdanningsmessig, økonomisk eller annen art. En rettsdannelse som oppfyller disse vilkårene, er en stiftelse uavhengig av om den er betegnet som legat, institusjon, fond eller annet.

Stiftelser har til forskjell fra selskapene ingen eiere. Stiftelsen er et selveiende rettssubjekt. Verken oppretteren eller andre kan med grunnlag i eiendomsretten utøve styring over stiftelsens virksomhet eller gjøre krav på andel i stiftelsens overskudd. Eierne kan imidlertid få betydelig innflytelse på stiftelsen ved å etablere en "rådsforsamling" med oppgaver og myndighet i

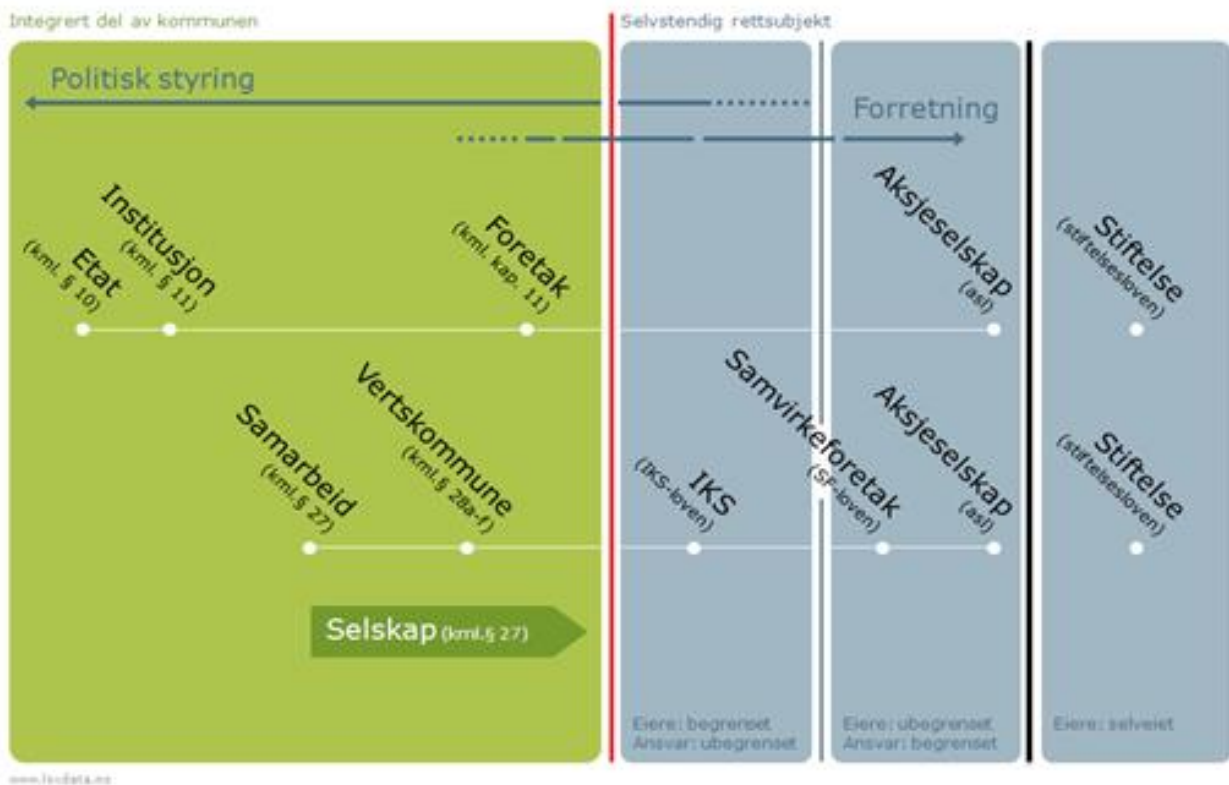

henhold til stiftelsesloven. Det er kun Stiftelsestilsynet som har myndighet til å omdanne en stiftelse.

Stiftelsesformen er spesiell ved at en stiftelse er et selveiende, selvstendig rettssubjekt og at det er lagt til Stiftelsestilsynet å omdanne stiftelser. Dette innebærer at organisering av virksomhet i en stiftelse ikke bør nyttes når kommunen har styringsinteresser i virksomheten eller er innstilt på å ta et langsiktig økonomisk ansvar for virksomheten. Dette innebærer at stiftelsesformen ikke bør velges når oppgavene har karakter av myndighetsutøving, virkemiddeldisponering eller tjenesteyting der kommunen har ansvaret for tjenesteytingens omfang og/eller kvalitet.

Figur 1: Figuren illustrerer kommunelovens forvaltningsregime (til venstre for den røde streken) og at selskaper er selvstendige rettssubjekt (unntatt kommunalt foretak).

Kommunal/interkommunal organisering

2.4 Valg av selskapsform – konsekvenser for eierstyring

Bakgrunnen for å tenke gjennom og deretter velge å etablere et foretak eller selskap, eller gå inn som medeier eller deltaker sammen med andre, kan være svært ulike.

For eksempel er det i forbindelse med etablering av kommunale foretak ofte hensyn til muligheter for mer forretningsmessig drift, konkurranseforholdene for virksomheten, og muligheter for økt konkurranse kvalifisering som ligger til grunn.

Når det gjelder valg av selskapsformer som interkommunale selskaper (IKS) og interkommunale samarbeid (IS, kommuneloven § 27) er disse ofte begrunnet med mer kostnadseffektiv tjenesteproduksjon og oppgaveløsning ved å samarbeide, endringer i rammebetingelser og eller lovverk, og regionalpolitiske hensyn.

Aksjeselskap blir gjerne brukt i forhold til regional utvikling og i tilknytning til større prosjekter hvor tidshorizonten er langsiktig. Samferdsel, energi og næringsutvikling har vært de områdene det har vært vanligst å bruke denne selskapsformen.

Stiftelser er ikke anbefalt for virksomheter som krever eierstyring.

I de tilfellene der selskapsdannelse er aktuelt står kommunen i prinsippet fritt til selv å velge selskapsform, så fremt det ikke følger avgrensinger i lover og forskrifter for oppgaveområdet. Før det avgjøres hvilken selskapsform som er den mest formålstjenlige i forhold til de motiver kommunen har lagt til grunn for selskapsdannelsen, må det gjøres en rekke avveininger. Vurderingen må gjøres med tanke på at selskapsformen står i forhold til de oppgaver og funksjoner selskapet er tenkt å utføre, hvilke rammebetingelser selskapet trenger, hvilken økonomisk risiko som er ønskelig/akseptabelt, og hvor stor grad av politisk styring og kontroll som er ønskelig.

Når vedtak om selskapsform er gjort, må eierskapet utøves gjennom selskapet sitt eierorgan og i samsvar med eierdokumentene. Tabellen under viser hvilke styringsdokumenter som gjelder for de ulike selskapsformene.

Tabell 2: oversikt over selskapsformenes eierorgan, styre og styringsdokument

Selskapsform	Eierorgan	Styret	Styringsdokument
KF	Kommunestyret	Velges av kommunestyret	Vedtekter
IKS	Representantskap	Velges av representantskapet	Selskapsavtale Eieravtale Styreinstruks
AS	Generalforsamling (Bedriftsforsamling)	Velges av generalforsamling (eller bedriftsforsamling)	Vedtekter Aksjonæravtale Eierstyringsdokument Styreinstruks

Eierorganer – likheter og forskjeller

Generalforsamlingen, representantskapet eller årsmøtet er selskapets operative eierorgan. Den eller de valgte representantene eller fullmektigen i eierorganet skal utøve den respektive eiers, det vil si kommunestyrets, interesser i selskapet og gjennom disse utøve kommunens eierskap i selskapet.

Styring gjennom formelle vedtak i de operative eierorganene bryter med den hierarkiske styringspyramiden som gjelder innenfor kommunen som rettssubjekt, og som kommuneloven er bygget opp rundt. Når kommunen legger deler av sin virksomhet til andre selskapsformer som er egne rettssubjekter, skal de styringssystemer som gjelder for vedkommende organisasjonsform følges. For å sikre det demokratiske eierskapet er det viktig at kommunen etablerer systemer for at vedtak som fattes i de operative eierorganene er forankret i kommunestyret.

Det er viktig å klargjøre at det er enkelte forskjeller mellom representantskap og generalforsamling. Myndigheten til disse to er noe forskjellig.

Representantskap: I henhold til IKS-loven er det representantskapet som etter forslag fra styret treffer vedtak om å avhende eller pantsette fast eiendom eller andre større kapitalgjenstander, eller foreta investeringer av vesentlig betydning for selskapet. Representantskapet er også gjennom IKS-loven tillagt flere oppgaver enn generalforsamlingen i et AS. Dette gjelder særlig forvaltningsoppgaver, slik som fastsetting av budsjett, økonomiplan, regnskap, samt salg og investeringer som nevnt ovenfor. Dette gir representantskapet større innflytelse over forvaltningen av selskapet enn generalforsamlingen i et aksjeselskap.

Generalforsamling: I et AS er det styret som treffer beslutninger om salg, opptak av lån og investeringer uten at det må legges fram for generalforsamlingen. Generalforsamlingen kan imidlertid gjennom vedtektene eller ved instruks pålegge at visse forvaltningssaker som anses som viktige skal forelegges generalforsamlingen før styret fatter vedtak. I henhold til aksjeloven, skal selskaper med 200 eller flere ansatte velge en bedriftsforsamling. To tredjedeler av medlemmene velges av generalforsamlingen, og en tredjedel av de ansatte i selskapet. Dersom selskapet har en bedriftsforsamling vil denne overta enkelte oppgaver som ellers ligger til generalforsamlingen eller styret.

Styret og styrearbeid

Forvaltningen av selskapet ligger i styret, og ikke til eierne av selskapet. Et styre skal forvalte verdiene i selskapet ut fra de rammer og signaler som eierne gir gjennom eierstrategier, eiermeldinger, eieravtaler, vedtekter, selskapsavtaler og instruks og vedtak i de operative eierorganene. Mangler styret rammer, må det etterspørre det, f.eks ved å innkalle til eiermøte. Styrets oppgave er å ha ensidig fokus på selskapets interesser. Et styre kan være uenig om saker som drøftes, men hele styret bør stille seg lojalt bak vedtak som er truffet. Spørsmål om styremedlemmers lojalitet overfor andre særinteresser kan komme opp i enkelte saker, og kan medføre inhabilitet.

Habilitet

Inhabilitet inntreffer når en person antas å ha personlige interesser i utfallet av en sak som skal behandles, og som kan antas å ha påvirkning på vedkommendes dømmekraft under behandlingen av saken.

Forvaltningslovens § 6 omfatter regler om inhabilitet. Her er det gitt tre ulike grunnlag som kan føre til at en tjenestemann eller folkevalgt blir inhabil:

- I § 6 første ledd bokstavene a til e er det oppstilt konkrete tilknytningsforhold mellom tjenestemannen og saken eller sakens parter som automatisk fører til inhabilitet.
- Annet ledd oppstiller en skjønnsmessig regel om at tjenestemannen også kan bli inhabil etter en konkret vurdering av inhabilitetsspørsmålet, der en lang rekke momenter kan være relevante.
- I tredje ledd er det regler om såkalt avledet inhabilitet. Det vil si at en underordnet tjenestemann blir inhabil fordi en overordnet er inhabil.

En "offentlig tjenestemann" er i denne sammenheng definert som en *embetsmann eller annen som er ansatt i statens eller kommunens tjeneste*. Inhabilitetsreglene gjelder også for enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan (§ 10), noe som betyr at folkevalgte representanter i kommunale kollegiale organer omfattes av reglene.

For folkevalgte som er styremedlemmer eller har andre sentrale verv eller stillinger i et selskap, er det § 6 bokstav e som er aktuell ved vurdering av habilitet (leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for, et selskap, et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken).

Det ble foretatt en endring i habilitetsreglene fra 1.11.11. Hovedregelen er nå at en offentlig ansatt eller folkevalgt automatisk blir inhabil til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak når han er medlem av styret eller bedriftsforsamling for et selskap mv. som er part i saken. Unntaket for offentlig eide selskaper ble opphevet, slik at endringen gikk ut på at inhabilitet inntreer selv om selskapet er fullt ut offentlig eid. Endringen medfører ingen konsekvenser for de som sitter i representantskapet i selskapet, eller er kommunens representant i generalforsamlingen. Endringen får derimot større betydning for ordførere og andre folkevalgte, rådmenn og andre ansatte i kommunen, som sitter i styret eller ledelsen for offentlig eid selskap, og først og fremst i aksjeselskaper og interkommunale selskaper. KF er ikke omfattet av disse reglene. Interkommunale virksomheter etablert etter kommuneloven § 27 omfattes dersom virksomheten har en slik selvstendighet at den er et eget rettssubjekt. Vertskommunesamarbeid etter kommuneloven §§ 28b og 28c omfattes ikke av disse reglene, men inhabilitet kan være aktuelt etter § 6 annet ledd. Som en følge av innstramningene i inhabilitetsreglene, bør det når nye styre/ styremedlemmer skal velges, kartlegges hvilke konsekvenser det får å velge sentrale politikere, rådmannen eller ledere i administrasjonen til styre i selskapene.

Vurderingen av når et selskap er part i saken, vil måtte gjøres i henhold til definisjoner av part i forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav e; avgjørelsen må være "rettet mot eller ellers direkte gjelde" selskapet. Det er bare der selskapet er part i den saken som tjenestemannen eller den folkevalgte får til behandling at det vil oppstå inhabilitet.

Det vises for øvrig til Veileder fra Kommunal- og regionaldepartementet om Habilitet i kommuner og fylkeskommuner for nærmere gjennomgang av habilitetsspørsmål og partsvurderinger.

Kommuneloven § 40 pkt 3 omfatter noen særregler om inhabilitet for folkevalgte, som kommer i tillegg til forvaltningsloven § 6, som alltid gjelder.

For aksjeselskaper regulerer aksjeloven § 6 -27 regel om inhabilitet hvor vurderingen går på hvorvidt beslutningen eller avgjørelsen har "særlig betydning" for styremedlemmet selv eller noen av vedkommendes nærstående, slik at han må anses å ha en fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken.

I lov om interkommunale selskaper vises det til kommuneloven § 40 nr. 3 når det gjelder inhabilitet for selskapets ansatte og medlemmer av selskapets styrende organer.

2.5 Kommunen som eier – roller og rolleforståelse

Kommunen har ulike roller som politikkutformer, myndighetsutøver, bestiller og eier, og det er viktig at kommunen til enhver tid er tydelig på hvilken rolle den har. Når det gjelder eierrollen, er det spesielt viktig at kommunen utøver sitt eierskap gjennom formelle eierkanaler og at utøvelsen av eierskapet er politisk forankret. Folkevalgte, kommunens representanter i eierorganene, samt kommunens øvrige ansatte må være seg bevisst de ulike rollene, slik at kommunen opptrer ryddig og tillitvekkende.

Kommunestyret som eier

Rollen som eier ivaretas av kommunestyret. Kommunestyret er ansvarlig for at verdiene forvaltes av de forskjellige selskapene til beste for kommunens innbyggere. Kommunestyret skal fastsette rammene for kommunens eierskap, herunder formålet med eierskapet (gjennom for eksempel en eierskapsmelding).

Kommunestyret kan delegerer myndighet innenfor visse grenser definert av kommuneloven. Delebert myndighet skal utøves innenfor vedtatte rammer, samt andre føringer fastsatt av kommunestyret. Delegeringsreglement gir bl.a. oversikt over hvilke saker som skal avgjøres av kommunestyret og hvilke saker der avgjørelsen er delebert fra kommunestyret til annet politisk utvalg eller administrasjonen. Saker av stor prinsipiell og politisk betydning skal forelegges kommunestyret. I forbindelse med oppdatering av delegeringsreglementet vil det bli innarbeidet endringer som følge av behandling av eierskapsmeldingen, da i tråd med forslagene i meldingens kap. 2.5.

Eierrepresentant i operative eierorganer

Ordfører har myndighet i henhold til kommuneloven til å ivareta kommunens eierskap der ikke andre eierrepresentanter er valgt, og til å delegerer myndighet videre til andre, såfremt ikke andre eierrepresentanter er valgt.

Uavhengig av hvem som representerer eier i eierorganet, bør eventuelle prinsipielle drøftinger tas i kommunestyret i forkant av møter i de operative eierorganer. Det er opp til kommunestyret å ta stilling til hvor mye som skal være forankret eller drøftet i kommunestyret i forkant av behandling i det operative eierorganet, og om representantene kan instrueres. Alternativt kan formannskapet tillegges ansvar for å ivareta denne rollen på kommunestyrets vegne, likevel slik at sentrale og viktige spørsmål knyttet til eierskapsinteressen løftes inn i kommunestyret. Ofte kan det være utfordrende å få rom og tid til forberedte drøftinger i kommunestyret. Det er for

Øvrigt også den enkeltes representant sitt selvstendige ansvar å innhente tilstrekkelig informasjon til å kunne utøve sin rolle som eierrepresentant for en kommune i det aktuelle selskapet.

Rådmannens rolle

Rådmannen har ingen formell rolle knyttet til kommunens eierskap og eierstyring, men som kommunens øverste administrative leder har rådmannen ansvar for forsvarlig utredning av alle saker som skal til politisk behandling, jf. kommuneloven § 23 nr. 2. Dette vil også gjelde eierskapsaker.

Anbefalingene er at det etableres et administrativt eiersekretariat med utpekt saksbehandler og rådmannen som ansvarlig. Dette eiersekretariatet skal ha ansvaret for å administrere og koordinere kommunens eierskap. Se nærmere beskrivelse av eiersekretariatets oppgaver og funksjon i kap. 2.6.3. Rådmannen skal også ha en rolle i forbindelse med utarbeidelse av strategier for selskapene og skal delta i eiermøter mv når dette er hensiktsmessig.

Med de selskaper Ringebu kommune er deleier i er det ikke behov for et eierskapssekretariat. Det er viktig å finne praktiske og gjennomførbare løsninger ut fra saksområdet omfang og utfordringer. Uavhengig av innretningen må kommunen besitte nødvendig kompetanse til å ivareta sine eierskapsinteresser.

Folkevalgte som styremedlemmer

Rollen som styremedlem er forskjellig fra rollen som folkevalgt. Matrisen under viser forskjellen på representasjonsrollen som medlem av kommunestyret og et selskapsstyre.

Tabell 3: Representantrollen i kommunestyret og et selskapsstyre:

Kommunestyret	Selskapets styre
Folkevalgt	Personlig valgt
Hele kommunen	Selskapet
Partipolitikk/ideologi	Selskapets interesser
Kollektivt ansvar	Personlig ansvar
Alle innbyggere	Kunder/brukere
Fordeling	Verdiskaping
Samfunnsutvikling	Selskapsutvikling
Forvaltning/monopol	Marked/konkurranse
Samfunnsøkonomi	Selskapets økonomi
Kommunens administrasjon	Selskapets leder
Offentlig verv	Privat verv

Styrevervet er et personlig verv hvor den enkelte er personlig ansvarlig for sine handlinger eller mangel på handlinger. Et styremedlem representerer kun seg selv, og skal ivareta selskapets interesser. Styremedlemmer skal ikke ta med seg eierinteresser i styrearbeidet.

Kommunen som bestiller/kunde

Kommunens rolle som bestiller av tjenester fra selskaper kommunen har eierinteresser i skal være klart adskilt fra rollen som eier. Rådmannen er kommunens øverste administrative bestiller av tjenester. Rådmannen delegerer myndighet til andre ledere i administrasjonen, som utøver

den konkrete bestillingen på rådmannens vegne. På mange områder skjer bestilling av tjenester i henhold til inngåtte rammeavtaler utformet i regi av innkjøpssamarbeidet INNOFF. For å kunne ivareta helheten i tjenesteproduksjonen, og for å unngå sammenblanding av rollene som eier og kunde, er det en fordel at avtaler mellom selskaper og kommunen er forankret hos rådmannen. Generelle avtaler om samarbeid med selskaper bør behandles i folkevalgte organer. Den enkelte bestilling tilligger deretter rådmannen å beslutte innenfor delegeringsreglementet.

Kontrollutvalget

I henhold til kommuneloven § 77 nr. 5, skal kontrollutvalget påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.

Dette er nærmere regulert i kommuneloven § 80, jf. nedenfor.

Kommunerevisjonens rolle

Kommuneloven § 80 omfatter kommunerevisjonens rolle i selskapskontroll:

I interkommunale selskaper etter lov 29. januar 1999 nr. 6 og i aksjeselskaper der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner eier alle aksjer, og i heleide datterselskaper til slike selskaper, har kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, så vel fra selskapets daglige leder som fra styret og den valgte revisor for selskapet. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.

Kommunestyret eller fylkestinget kan fastsette regler om kontrollutvalgets og revisors kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskapet og herunder fastsette hvilke dokumenter mv. som skal sendes kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor.

Kontrollutvalget og kommunens eller fylkeskommunens revisor skal varsles og har rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling, samt møter i representantskap og tilsvarende organ.

2.6 Eierskapsprinsipper

Eierskapsprinsipper er de overordnede premisser eller prinsipper som kommunen legger til grunn for forvaltningen av sine selskaper og eiendeler. Dette dreier seg om hva slags systemer, retningslinjer og rutiner kommunen skal ha for utøvelse av sitt eierskap, slik som rutiner for rapportering, premisser for valg av selskapsorganisering, styremedlemmer for utøvelse av eierskap osv.

Hensikten med utarbeidelse av felles prinsipper for kommunens eierskap er å bidra til utøvelse av en forutsigbar, strategisk og langsiktig eierpolitikk. Målrettet eierpolitikk bidrar til å klargjøre styret sine rammer og dermed muligheter til å styre selskapet i eiernes retning, og styrker mulighetene for oppfølging av resultater og vurderinger av selskapets fremtidige situasjon, risiko osv.

Et aktivt eierskap forutsetter systemer og retningslinjer for hvordan eierskap skal utøves, at det defineres klare målsetninger med eierskapet og at disse evalueres og følges opp.

2.6.1 Retningslinjer for eierskap, ledelse og kontroll av selskap

KS har utarbeidet 21 råd om kommunalt eierstyring, selskapsledelse og kontroll. Ringebu kommune sine retningslinjer tar utgangspunkt i disse rådene. Med utgangspunkt i dette foreslås følgende prinsipper, regler og rutiner som i hovedsak skal ligge til grunn for Ringebu kommunes eierskapspolitikk:

1. Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte.

Råd fra KS: Kommunene bør som en del av sitt folkevalgtprogram gjennomføre obligatoriske kurs eller eierskapsseminarer. Den første opplæringen bør gjennomføres i løpet av de første 6 månedene av valgperioden. Det anbefales også at det nye kommunestyret tidlig i perioden får en oversikt over status for selskapene.

Ringebu kommune skal gjennomføre opplæring i eierstyring i forbindelse med den obligatoriske folkevalgtopplæringen etter hvert kommunestyrevalg.

2. Vurderinger og valg av selskapsform.

Råd fra KS: Det er eiers ansvar å sikre en selskapsform som er tilpasset selskapets formål, eierstyringsbehov, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket.

Ved spørsmål om oppretting av selskap eller endring av selskapsform skal Ringebu kommune legge vekt på følgende vurderingstema:

- Muligheten for politisk styring
- Økonomisk ansvar og risiko for kommunen
- Selskapets frihet og fleksibilitet
- Juridisk status

3. Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet.

Råd fra KS: Selskaper som opererer i et marked i konkurranse med andre aktører i tillegg til monopolvirkosomhet, bør som hovedregel skille ut den markedsrettede delen av virksomheten for å unngå rolleblanding og kryss-subsidiering.

For selskap som både driver monopol- og konkurransevirkosomhet skal Ringebu kommune ha en særskilt vurdering av selskapsorganiseringen.

4. Utarbeidelse av eierskapsmeldinger.

Råd fra KS: Kommunestyrene bør hvert år fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper. Eierskapsmeldingen bør minimum ha disse hovedpunktene:

- Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskaper og samarbeid.
- Politisk styringsgrunnlag gjennom kommunens prinsipper for eierstyring
- Juridisk styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene.
- Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene, herunder styringsdokumentene.
- Selskapenes samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv.

Ringebu kommunes eierskapsmelding oppdateres av kommunestyret annet hvert år og gjennomgår en grundig revidering en gang i hver valgperiode. Formannskapet er kommunens eierforum.

5. Utarbeidelse og revidering av styringsdokumenter.

Råd fra KS: Kommunestyret skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet. Kommunen bør ha en åpen og klart uttrykt eierstrategi for sitt eierskap i ulike selskaper.

Ringebu kommune skal ha et langsiktig og ansvarlig perspektiv på sitt eierskap i ulike selskap. Målet med eierskapet skal være tydelig, og gå fram av selskapsavtale / vedtekter. Samfunnsansvar, åpenhet, likestilling og etikk må vurderes.

6. Eiermøter.

Råd fra KS: KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Et eiermøte er et møte mellom representanter fra kommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet.

Noen ganger har eierne behov for å diskutere strategier seg imellom uten å treffe formelle beslutninger, og dette bør kunne gjøres uten å måtte innkalle til møte i generalforsamlingen eller representantskapet etter de formelle reglene i loven. Et eiermøte er ikke lovregulert og er bare en uformell arena der det ikke skal treffes vedtak. I tillegg bør det ikke legges føringer eller «gis signaler» i eiermøtene som kan anses å gripe inn i styrets myndighetsområde. Eiermøtene er uforpliktende for eierne og for selskapet.

Ringebu kommune skal ha et klart skille mellom de politiske funksjonene som utøves i kommunalt valgte organ, og selskapsfunksjonene som utøves i selskapenes styrende organ. I saker til generalforsamlingen hvor det kreves en forutgående politisk avklaring, skal kommunens forvaltningsregler for saksforberedelse og saksutsendelse følges så langt det er mulig.

7. Eierorganets sammensetning og funksjon.

Råd fra KS: Avhengig av selskapets formål, anbefales det som en hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet. Eierstyring skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak.

Samhandlingen mellom kommunestyret og eierorganet er ikke regulert. Eierstyringen skal skje gjennom eierorganet for selskapene og gjennom kommunestyret for foretakene. For selskapsformene AS og IKS bør det for å sikre engasjement, debatt og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet, etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyre og eierorganet som forankres i eierskapsmeldingen.

Oppnevning av sentrale folkevalgte til eierorganet vil bidra til å forenkle samhandlingen og kommunikasjonen mellom kommunestyret og eierorganet. Aksjeloven sier ikke noe om hvem som skal møte som aksjonær. Ordfører eller andre kommunestyrerepresentanter må gis fullmakt for å kunne stemme på generalforsamling. Medlemmer av et representantskap (IKS) er valgt av kommunestyret etter kommunelovens regler, og i motsetning til aksjeloven, kan ikke andre møte etter fullmakt. Det bør derfor utnevnes varamedlemmer for representantskapsmedlemmene.

Dersom formålet med selskapet er rene driftsoppgaver er det ingen ting i veien for at administrasjonen sitter i eierorganet.

Ordføreren er Ringebu kommune sin eierrepresentant under generalforsamlinger i aksjeselskap. Varaordføreren kan møte i stedet for ordføreren. I selskap hvor kommunen eier 30 % eller mer av aksjene skal Ringebu kommune alltid være representert under generalforsamlinger. Ordføreren vurderer selv behovet for å være til stede i selskap hvor kommunen har mindre eierandel. I andre saker enn ordinære generalforsamlings saker i hht aksjeloven skal ordføreren innhente mandat fra kommunestyre eller formannskap, jfr. pkt 6.

8. Gjennomføring av generalforsamlinger og representantskapsmøter.

Råd fra KS: De formelle eiermøtene er generalforsamling eller representantskap. Det er styret som innkaller. Bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Ringebu kommunes eierrepresentanter skal ivareta kommunens interesser gjennom en aktiv deltakelse i selskapenes eierorgan. Der det er mer enn en eierrepresentant valgt av kommunestyret, skal disse sørge for koordinering i forkant av møter i eierorganene i selskapet. Eierrepresentantene plikter å avklare eierens syn før møter i selskapenes eierorganer, dvs i tråd med eierstrategier vedtatt i eierskapsmeldingen. Eierrepresentantene skal rapportere tilbake til eier v/formannskapet samtidig som protokoller fra møter i eierorgan er referatsaker i formannskapet, eller når rapportering er satt opp som orienteringssak.

9. Sammensetningen av styret.

Råd fra KS: Det er eiers ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Det anbefales at kommunen sikrer opplæring av styremedlemmene.

Styret skal gjenspeile og representere selskapets behov og bør ha forskjellig og supplerende kompetanse innen økonomi, organisasjon og om markedet som selskapet opererer i. Videre bør styret inneha faglig innsikt og ha en interesse for selskapets formål. Kommunen må selv definere hva slags kompetanse og kapasitet som forventes av styremedlemmene. Et godt utgangspunkt for denne vurderingen kan være selskapets formålsparagraf, de langsiktige strategiene som er lagt for selskapet og situasjonsbestemte forhold de nærmeste årene. Det bør tilstrebes en sammensetning med komplementær kompetanse og erfaring. Det er viktig å oppnevne styremedlemmer som kan sikre styrets kontrollfunksjon overfor daglig leder.

Styreverv i selskaper er et personlig verv. Medlemmer av selskapsstyrer representerer bare seg selv, ikke noen av eierne, og skal ivareta selskapets interesser til det beste for alle eierne.

Loven er ikke til hinder for at folkevalgte kan velges til styremedlemmer. Forståelse og erfaring fra det politiske systemet i kommunene kan være en viktig kompetanse som styret bør besitte. Når det er spørsmål om å velge folkevalgte eller ansatte i kommunen til styremedlemmer i selskaper kommunen har eierandeler i, bør kommunen vurderer hvor ofte vedkommende vil bli inhabil. Dersom inhabilitet vil inntre ofte, må det vurderes om dette vil gjøre det u hensiktsmessig å velge den aktuelle personen til styremedlem. Typisk gjelder dette der det er snakk om sentrale folkevalgte eller ansatte i lederstillinger. Om ulempene ved å velge slike personer til styremedlemmer overstiger behovet for å ha den aktuelle personen i styret er en vurdering som kommunestyret selv bør gjøre.

Den samlede kompetansen i styret vurderes i forhold til selskapets spesifikke formål. Et styre skal både ha den nødvendige kompetanse til å følge opp eierens forventninger, generell ledelseskompentanse, og kompetanse innen selskapets virksomhetsområder. I forkant forberedes evt. styringsrammer etter ønsker fra valgkomiteén.

10. Valgkomite og styreutnevning.

Råd fra KS: Ved valg av styrer til kommunalt eide selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomite. Representantskapet/generalforsamlingen bør velge leder av valgkomiteen. I selskap med flere eierkommuner bør valgkomiteen sammensettes slik at den reflekterer eierandelene.

Ordningen med valgkomite er ikke lovregulert, og den bør derfor vedtektsfestes, alternativt nedfelles i selskapsavtalen. Videre anbefales det at det utarbeides retningslinjer som regulerer deres arbeid. Det anbefales også at valgkomiteen har en dialog med styret før forslag fremmes, og at valgkomiteen begrunner sine forslag. Eier står fritt til å endre styresammensetningen uavhengig av valgperioden. Hele styret bør normalt ikke skiftes ut samtidig, for å sikre

kontinuitet og videreføring av kompetanse. Det kan derfor være hensiktsmessig med overlappende valgperiode for ulike styremedlemmer.

Funksjon som Ringebu kommunes valgkomite for utnevning av representanter til styret utøves av ordfører, i samråd med formannskapet. I forkant forberedes om nødvendig kriterier for styrets komplementære kompetanse.

11. Kjønnrepresentasjon i styrene.

Råd fra KS: Det anbefales at eierorganet uavhengig av organisasjonsform tilstreber balansert kjønnrepresentasjon. Styremedlemmene behøver ikke være bosatt i kommunen.

I henhold til IKS-loven § 10 er det krav om tilnærmet 40 % kjønnrepresentasjon i styrene. Reglene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende for aksjeselskap hvor kommuner og fylkeskommuner til sammen eier minst to tredeler av aksjene i selskapet. Dette følger av kommuneloven § 80a.

Uavhengig av selskapsform vil Ringebu kommune arbeide for lik kjønnrepresentasjon i styret. Dette gjelder også selskapenes datterselskap.

12. Rutiner for å sikre riktig kompetanse i selskapsstyrene.

Råd fra KS: Eier har ansvar for å sikre at styret har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål. Eier bør også anbefale styret selv jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Det er derfor anbefalt flere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse. For å sikre utvikling av nødvendig kompetanse i styret anbefales det at styret etablerer følgende rutiner:

- Fastsetter styreinstruks og instruks for daglig leder med særlig vekt på en klar intern ansvars- og oppgavefordeling.
- Foretar en egevaluering hvert år.
- Vurderer behovet for ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gis opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling.
- Gjennomfører egne styreseminarer om roller, ansvar og oppgaver.
- Fastsetter en årlig plan, herunder møteplan, for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.
- Gir en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport.

Styreleder har hovedansvar for å sikre at styrearbeidet fungerer godt, og at styrets kompetanse blir utviklet gjennom årlig styreevaluering. Før valgkomiteen fremmer sin innstilling, skal kompetansebehovet være drøftet med styrelederen.

13. Styresammensetning i konsernmodell.

Råd fra KS: Styremedlemmer i morselskap bør ikke sitte i styret til datterselskap. Konserndirektøren kan være representert i datterselskapenes styrer.

Styret i morselskap bør ikke sitte i styret til datterselskap fordi styret i morselskap utgjør generalforsamling i datterselskap. Bestemmelsen er viktig for å unngå rolleblanding i konsernforhold. Særlig må man være oppmerksom på problemstillinger knyttet til anbud og inhabilitet dersom ett av selskapene inngir anbud til et annet selskap i samme konsern.

Ved konsernorganisering bør datterselskap til vanlig ha andre styremedlemmer enn morselskapet. For Gudbrandsdal Energi AS gjøres unntak fra bestemmelsen.

14. Oppnevning av vararepresentanter.

Råd fra KS: Der det utpekes varamedlemmer til styret bør ordningen med numeriske varamedlemmer benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

Ringebu kommune skal som hovedregel ha ordninger med numerisk valg av vararepresentanter.

15. Habilitetsvurderinger.

Etter forvaltningsloven er folkevalgte nå automatisk inhabile dersom de har en sentral posisjon i selskapet som er part i en sak. Regelen omfatter bare selskap som er organisert som selvstendige rettssubjekt.

Råd fra KS: Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og rådmann bør ikke sitte i styrer i selskaper.

Inhabilitet inntreffer blant annet når en person antas å ha personlige interesser i utfallet av en sak som skal behandles, og som antas å ha påvirkning på vedkommende sine vurderinger under behandlingen av saken. At en person er inhabil innebærer at vedkommende ikke kan tilrettelegge saksgrunnlaget eller treffe avgjørelser i en sak. Forvaltningsloven fastslår blant annet at en person er inhabil når han leder eller har en ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling, for et selskap som er part i saken, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken. Ingen kommunalt ansatte eller folkevalgte skal håndtere saker i kommunen som gjelder et selskap der de selv er styremedlem. Dette gjelder uansett om selskapet er privat eid eller helt eller delvis offentlig eid. Inhabilitet kan også oppstå for styremedlemmer, slik at de blir inhabile til å behandle en sak i selskapets styre. Dette er regulert i den enkelte selskapslov.

Når det er aktuelt å velge ledende politikere inn i selskapsstyrer, skal det foretas en særskilt vurdering av hvilke habilitetsproblemer som kan oppstå. Ordfører og rådmann bør ikke sitte i styrer.

16. Godtgjøring av styreverv.

Råd fra KS: Kommunen bør i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar. Styremedlemmer bør ikke påta seg særskilte oppgaver for det aktuelle selskapet i tillegg til styrevervet. Det anbefales at styremedlemmer ikke omfattes av selskapets incentiv-/bonusordninger, da dette vil kunne påvirke deres uavhengighet.

Godtgjørelsen bør reflektere styrets økonomiske og strafferettslige ansvar, i tillegg til kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Dette innebærer at honorar i selskaper som opererer i et marked og hvor det er betydelig risiko, bør reflektere dette ansvaret. Generelt bør styreleder godtgjøres høyere enn styremedlemmene.

En prinsipiell diskusjon bør foretas i forbindelse med eierskapsmeldinger, og den faste godtgjørelsen til styremedlemmer skal reflektere både selskapets kompleksitet og omfang, og lønns- og godtgjørelsesnivået i Ringebu kommune.

17. Registrering av styreverv.

Råd fra KS: Alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper bør registrere vervene på www.styrevervregisteret.no.

Alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper bør registrere vervene på www.styrevervregisteret.no.

18. Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter.

Råd fra KS: Det anbefales at selskapene søker medlemskap i en arbeidsgiverorganisasjon. KS Bedrift vil være et naturlig valg for mange av disse selskapene.

For selskap som er organisert som selvstendige rettssubjekt skal styret vurdere behovet for å være medlem i en arbeidsgiverorganisasjon.

19. Utarbeidelse av etiske retningslinjer.

Råd fra KS: Eier bør påse at selskapsstyrene utarbeider, og jevnlig reviderer, etiske retningslinjer for selskapsdriften.

Kommunale selskaper forvalter fellesskapets ressurser. Forvaltningen skal skje på en måte som samsvarer med befolkningens oppfatninger om rett og galt. Kommunenes omdømme vil derfor i økende grad også avhenge av hvordan en forvalter sitt samfunnsansvar gjennom sine bedrifter. Det finnes ikke et fasitsvar på hva samfunnsansvarlig forretningsdrift er. Dette må defineres for

det enkelte selskap. Etikk er en viktig del av de vurderinger som gjøres i forbindelse med det å drive et selskap, fordi de etiske holdningene legger grunnlaget for hvordan man faktisk handler. Etiske retningslinjer bør derfor utarbeides i det enkelte selskap. Retningslinjene bør diskuteres og eventuelt revideres årlig.

Ringebu kommune ønsker at etiske prinsipper og samfunnsansvarlig forretningsdrift blir forankret i selskap som kommunen har eierinteresser i. Styret står ansvarlig for at etiske retningslinjer blir utarbeidet og fulgt opp.

20. Administrasjonssjefens rolle i kommunale foretak.

Råd fra KS: Det anbefales at kommunestyrene ved opprettelse av kommunale foretak diskuterer administrasjonssjefens rolle og handlingsmuligheter overfor daglig leder. Kommunale foretak er ikke et selvstendig rettssubjekt, men en del av kommunen.

Ikke aktuelt for Ringebu kommune pr 2016

Rådmannen eller hans underordnede skal ikke sitte i styre for selskap der kommunen har eierinteresser. For evt. kommunale foretak skal rådmannen utøve tilsynsfunksjoner på vegne av kommunestyret, og kan på eget initiativ fremme saker for kommunestyret som berører KF'enes virksomhet.

21. Utøvelse av tilsyn og kontroll.

Råd fra KS: Kommunestyret har både et tilsyns- og kontrollansvar for å sikre at kommunen når sine mål, at regelverket etterleves og at etiske hensyn ivaretas. Kontrollen utføres blant annet gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Kontrollansvaret gjelder også når virksomheten er skilt ut i egne selskaper.

Kontrollutvalget skal på kommunestyrets vegne påse at det føres kontroll med kommunens eierinteresser i selskapene. Kontrollutvalget har derfor en viktig rolle i kommunens kontroll med selskapene. Det er viktig at kontrollutvalget sikres gode nok rammebetingelser slik at de har mulighet til å utøve sin funksjon på en god måte.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal vedtas av kommunestyret. Det anbefales at planen angir hvilke eierinteresser og selskaper som vil kunne være aktuelle for kontroll, og i hvilken grad det er aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Med utgangspunkt i planen skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret om gjennomførte kontroller samt resultatene av disse. Det anbefales at kommunestyret innenfor rammen av kommunelovens bestemmelser fastsetter regler og etablerer rutiner for selskapskontrollen, herunder hvilke dokumenter som uoppfordret skal sendes kontrollutvalget med angivelse av hvem denne plikten påhviler.

Kontrollutvalget utarbeider en årlig plan for gjennomføring av selskapskontroll. Ved kontrollutvalgets gjennomføring skal eierskapsmeldingen være det mest sentrale eierstyringsdokumentet. Kontrollutvalget vurderer selv om det er behov for å være til stede under generalforsamlinger.

2.6.2 Krav rettet mot selskapene

- Selskapets virksomhet skal tydelig fremgå av vedtektenes formålsparagraf for å begrense adgangen til endringer i selskapets faktiske virksomhet og risikoprofil.
- Selskapet skal til enhver tid ha forsvarlig kapital.
  - Egenkapitalen bør være tilpasset selskapets mål, strategi og risikoprofil.
  - Om kapitalen ikke er forsvarlig skal styret redegjøre for eierorgan om problemstillinger og nødvendige tiltak
- I rene kommunale og interkommunale selskaper, og selskap der kommunen har vesentlige interesser, bør honorering til styre være på tilnærmet samme nivå som godtgjøring til politikere.
- Selskapet skal praktisere meroffentlighet.
- Selskapet skal være bevisst sitt samfunnsansvar og ha forsvarlig drift ut fra
  - Etiske retningslinjer
  - Miljøkrav
  - Arbeidsrettigheter
  - innkjøpspolitikk
- Kommunale selskaper skal knytte seg til www.styrevervregisteret.no
- Selskapet skal rapportere til eier i henhold til fastlagt årshjul.

2.6.3 Politisk og administrativ utøvelse av eierrollen

Politiske avklaringer i forkant av møter i selskapene

Valgte representanter skal ha anledning til å få en politisk avklaring i forkant av møter i selskapene. Det gjelder alle slags saker.

Tabell 4: Prosedyre for normalt forløp for politiske avklaringer

Innmelding av sak	Avklaring	Tilbakemelding
Representanten melder inn sak/tema 10 dager før møte	Ordfører er ansvarlig for nødvendig avklaring. Ordfører rådfører seg med: <ul style="list-style-type: none"> - partienes gruppeledere - rådmannen 	Blir evt. sak i åpent eller lukket møte. Svaret er kommunens råd/syn på saken.

Representanten melder inn hastesak til ordfører	Ordfører er ansvarlig for nødvendig avklaring. Ordfører skal i slike saker så langt som mulig søke råd hos partienes gruppeledere. Rådmannen bistår ordføreren.	Ordføreren gir svar til representanten. Svaret er kommunens råd/syn på saken.
Representanten melder spørsmål om en sak til oppklaring	Ordfører er ansvarlig for nødvendig avklaring. Rådmannen bistår ordføreren.	Ordfører gir svar

Ordfører gjennomgår innkallinger og protokoller fra eierorgan for å kontrollere at kommunens interesser blir ivaretatt i tråd med eierskapsmelding

Rådmannens/administrasjonens rolle:

For de selskaper Ringebu kommune er deleier i oppfattes det ikke som nødvendig med eget administrativt eierskapssekretariat. Ambisjonene i eierstyringen må tilpasses ut fra dette.

Ordfører følger opp kommunens eierstyring og holder oversikt over årshjulet i de selskaper kommunen er deleier i. Rådmannen, eller den rådmannen delegerer oppgaver til, bistår ordfører når det er ønskelig og ivaretar administrative oppgaver knyttet til eierstyring.

Ordfører og rådmann skal tilsammen:

- ha oversikt over selskapene med tilhørende vedtekter, selskapsavtaler, eierstyringsdokumenter og tjenesteavtaler
- yte støtte til kommunens eierrepresentanter angående faglige forhåndsavklaringer
- yte støtte til valgkomite eller lignende som skal oppnevne representanter til eierorgan
- følge opp representantenes registreringer på www.styreregisteret.no

Rådmannen skal ha en rolle i forbindelse med utarbeidelse av strategier for selskapene og delta i eiermøter osv når dette er hensiktsmessig/nødvendig.

2.6.4 Rutiner for rapportering mellom selskap og kommune

Rapporteringsrutinene og kravene er rettet mot de selskaper som er plukket ut som strategisk viktige for kommunen, og der kommunen derfor har styrerepresentanter. Jf. selskapsdelen.

Tabell 5: Selskapenes rapporteringsrutiner

HVA	NÅR
Generell informasjon om selskapet <ul style="list-style-type: none"> - kontaktperson - selskapets kontaklinformasjon 	Snarest ved nyetablering Fortløpende ved endring
Selskapets styringsdokumenter <ul style="list-style-type: none"> - gjeldende aksjonæravtale, selskapsavtale - styreinstruks - strategiplaner - etiske retningslinjer 	Snarest ved nyetablering Fortløpende ved endring

<ul style="list-style-type: none"> - varslingsregler/- rutiner - klima- /miljøplaner - budsjett 	
Årlig rapportering <ul style="list-style-type: none"> - årsmelding m/regnskap - årsplan m/budsjett 	Ifb med protokoll fra møte eierorgan Januar
Generalforsamling/representantskap <ul style="list-style-type: none"> - innkalling og saksdokumenter - protokoll med tilhørende dokumenter (revisorbekreftet årsregnskap og styrets beretning) 	4 uker før generalforsamling/ representantskapsmøte Snaest og senest 1 måned etter avholdt møte i eierorgan

Tentativt årshjul for rapportering og kontakt mellom eier og selskap

Tidspunkt/ Møte/oppgave frister

Januar	Styrets innstilling til årsplan og budsjett oversendes eier.
Januar	Hovedrullering av eierskapsmelding, første år etter valg.
Mars/april	Årsberetning oversendes eier.
Juni	Eierorgan avvikler møter.
Juli	Regnskap m/noter for selskapet oversendes eier etter behandling i eierorgan.
August	Økonomisk rapportering (basert på regnskap) i kommunestyret i forbindelse med årlig rullering av selskapsdelen i eierskapsmeldingen. Eiermøter avholdes ved behov.

2.7 Eierstrategi

Ringebu kommune deltar i forvaltning av betydelige verdier gjennom eierskap i selskaper. Når en kommune velger å ha en del av sine verdier i et selskap, medfører dette en overføring av styringsrett til virksomheten. Det er imidlertid ikke alle spørsmål knyttet til forvaltning av verdiene som er et spørsmål for eieren. Mye vil håndteres gjennom selskapsstrategier som skal ivaretas av selskapets styre. Selskapets styre og administrasjonens oppgave er å legge opp virksomhets- og forretningsstrategi innenfor en ytre ramme som er trukket opp av eieren. Det er denne ytre rammen som er eierstrategien, og innenfor denne skal selskapet ha en betydelig grad av spillerom. Tabellen under viser hva som skal være hovedfokus ved strategiene på de ulike nivåene.

Tabell 6: Ulike strategier på ulike nivåer

Strategi	Hovedfokus
Eierstrategi (eier)	Skal vi eie virksomheten? Hva vil vi med den?
Virksomhetsstrategi (styret)	Hvordan skal vi organisere virksomheten?
Forretningsstrategi (administrasjonen)	Hvordan optimalisere driften av virksomheten?

Eierstrategiene vil utgjøre de prioriteringer og tiltak kommunen har overfor ulike selskaper for å sikre at selskapet ivaretar de målsettinger som eierne har hatt. Det er vesentlig for en aktiv

eierstyring at det utarbeides en tydelig eierstrategi for hvert enkelt selskap, som tydeliggjør eiers styringssignaler til selskapets styre. Kommunens styring bør være overordnet.

Etableringen av en eierstrategi bør starte med en kort beskrivelse av bakgrunnen for eierinteressen i det aktuelle selskapet, samt de senere års utvikling. Deretter bør strategien peke på aktuelle punkter for vurderingen av det fremtidige eierskap.

Aktuelle kriterier ved vurdering av eierskapet er:

- Kapitalbindingssynspunkt – stor kapitalbinding anses ikke å være ønskelig for kommunen.
- Oppfølgings- og investeringsbehov – stort behov for aktiv oppfølging med fokus på bl.a. ressursbruk samt behov for kapitalinnskudd, kan ofte anses å ikke være ønskelig for kommunen.
- Virksomhetens utvikling og risiko – stort omstillingsbehov og høy risikoprofil gjør eierskap mindre attraktivt.
- Samfunnsmessig betydning – stor samfunnsmessig nytte innenfor f.eks bolig, sysselsetting og lokal næringsutvikling, taler for fortsatt eierskap
- Lønnsomhet i dag og i fremtiden – god lønnsomhet i dag og i fremtiden gjør fortsatt eierskap attraktivt.

3 Eierskap – gjennomgang av eierinteresser

3.1 Avgrensning

Gjennomgangen gir en oversikt over samtlige selskap Ringebu kommune har eierinteresser i, og tar for seg:

1. Aksjeselskap
2. Kommunale foretak (ingen)
3. Interkommunale selskap
4. Interkommunale samarbeid
5. Andelslag (ingen)
6. Stiftelser (ingen)
7. Sameier

Nærmere om borettslag

Borettslagsinnskudd er nevnt i totaloversikten, men borettslagene blir ikke gjennomgått på samme måte som øvrige selskap. Det legges til grunn at kommunen har en overordnet strategi når det gjelder borettslag, som går på å gå inn i borettslag der det er hensiktsmessig med tanke på å sikre tjenestetilbud innenfor pleie og omsorg, sosialtjenesten og innvandringstjenesten. I tillegg er det behov for et begrenset antall personalboliger. Myndighet til å oppnevne styrerepresentanter til borettslagene bør vurderes delegert til administrasjonen. Det bør legges til grunn et prinsipp om at det er tjenesten som er bruker av boligen(e) som skal være representert i styrene.

3.2 Selskaper med kommunale eierandeler

Eierskapene i de ulike selskapene i henhold til oversikten over er kartlagt og forsøkt systematisert ved å presentere disse skjematisk med følgende informasjon:

- informasjon om selskapet
- eiere og eierandeler
- selskapets styringsdokument
- formål
- styreinformasjon
- rapportering fra selskapene
- bakgrunn for eierskapet
- vurdering og eierstrategi

Det er ikke foretatt en inngående gjennomgang av selskapene. Det legges opp til at eiermeldingen kompletteres over tid.

3.2.1 Oversikt over eierskap

Interkommunale samarbeidsordninger er oppført summarisk.

INFORMASJON OM SELSKAPET
Eidsiva Energi AS

Selskapsform: AS

Org.nummer: 983 424 082

Stiftelsesdato:

Kontaktperson: Øistein Andresen (dagl.leder)

 nettsadresse: <https://www.eidsivaenergi.no>
EIERE OG EIENDELER

Eiere	Andel
Ringebu kommune	0,768 %

SELSKAPETS STYRINGSDOKUMENT

☒	Aksjonæravtale	☒	Vedtekter	☐	Etiske retningslinjer
☐	Selskapsavtale	☐	Styreinstruks	☐	Varslingsregler/rutiner
☐	Samarbeidsavtale	☒	Strategiplaner	☐	Klima-/miljøplaner

VEDTEKTSFESTET MÅL
ROLLE OG STYREINFORMASJON

Styreleder: Øystein Løseth

Styremedlemmer: Reidar Åsgård – nestleder, Sigmund Thue – styremedlem, Monica Haugan – styremedlem, Kari Broberg – styremedlem, Kari Andreassen – styremedlem, Arild Haugstad – ansattvalgt, Martin Lutnæs – ansattvalgt

NØKKELTALL

Regnskap	2013	2012	2011
Driftsinntekter	0	0	0
Driftsresultat	0	0	0
Resultat før skatt	0	0	0
Sum eiendeler	26 976 000		
Egenkapital (%)			

RAPPORTERING TIL KOMMUNEN

Årlig: Saksdokumenter med årsberetning og årsregnskap til generalforsamling

Dokumentbase på: admincontrol.com

BAKGRUNN FOR EIERSKAPET

Kommunene mottok i sin tid aksjepost i Oppland Energi AS fra Oppland fylkeskommune uten vederlag. Eierskapet er via Mjøsenergi Invest AS overført til / fusjonert inn i eierskap i Eidsiva Energi AS.

KOMMUNENS VURDERING OG EIERSTRATEGI

Motiv for eierskap er:

- Regional utvikling
- Finansielt

 Eierne i EE har gjennom aksjonæravtale forpliktet seg til et langsiktig eierskap
Selskapet har rullerende utbytteplan og det er etablert ansvarlig lån.

Handlingsmål:

Ringebu kommune opprettholder eierposten på dagens nivå.

Kommunen har avsatt midler til evt investering for å opprettholde eierandel.

INFORMASJON OM SELSKAPET

Gudbrandsdal Energi AS

Selskapsform: AS
 Org.nummer: 941 739 601
 Stiftelsesdato: 1916
 Kontaktperson: Bjarne Slapgard (dagl. leder)
 nettsadresse: <https://www.ge.no>

EIERE OG EIENDELER

Eiere	Andel
Ringebu kommune	30 %
Øyer kommune	30 %
Sør-Fron kommune	20 %
Nord-Fron kommune	20 %

SELSKAPETS STYRINGSDOKUMENT

☐	Aksjonæravtale	☒	Vedtakter	☒	Etiske retningslinjer
☒	Selskapsavtale	☒	Styreinstruks	☐	Varslingsregler/rutiner
☐	Samarbeidsavtale	☒	Strategiplaner	☐	Klima-/miljøplaner

VEDTEKTSFESTET MÅL
ROLLE OG STYREINFORMASJON

Styreleder: Sverre Sellæg Tysland
 Styremedlemmer: Odd P. Børde – nestleder, Tove Haugli – styremedlem, Gunner Myhren – styremedlem, Ellen B. Lunde – styremedlem, Hans Sveipe – styremedlem, Arild Romfog – styremedlem

NØKKELTALL

Regnskap	2013	2012	2011
Driftsinntekter	0	0	0
Driftsresultat	0	0	0
Resultat før skatt	0	0	0
Sum eiendeler	45 420 000		
Egenkapital (%)			

RAPPORTERING TIL KOMMUNEN

Årlig: Saksdokumenter med årsberetning og årsregnskap til generalforsamling
 Halvårlig: Informasjon i eiermøte
 Kvartalsvis: Ledelsens kommentar etter kvartalet
 Jevnlige: Kopi av agenda til styremøter (dagsorden i stikkord)

BAKGRUNN FOR EIERSKAPET

Kommunen har siden 70-tallet vært en av fire eierkommuner i selskapet, fra 1986 eget AS.
 Eierskapsfordeling ble endret i 2013, og Ringebu kommunes eierandel ble mvf 1.1.13 økt til 30 %.

KOMMUNENS VURDERING OG EIERSTRATEGI

Motivet for eierskap er:

- Opprinnelig knyttet til forsyningsansvar i egen kommune
- Regional utvikling i området
- Finansiell investering

Handlingsmål:

Ringebu kommune opprettholder eierposten på dagens nivå.
 Kommunale interesser er verdiøkning i selskapet, regional verdiskapning, ivaretagelse av selskapets rolle som utviklingsmotor og å opprettholde selskapets utbytteevne over tid

INFORMASJON OM SELSKAPET
Visit Lillehammer AS

Selskapsform: AS

Org.nummer: 979 776 101

Stiftelsesdato: 22.12.97 (Lillehammer Turist til 2013)

Kontaktperson: Ove Gjesdal (dagl.leder)

 nettsadresse: <http://www.lillehammer.com>
EIERE OG EIENDELER

Visit Lillehammer eies av 7 kommuner og 116 bedrifter, og er:

- Det offisielle markedsføringselskapet for reiselivsnæringen i Sør- og Midt Gudbrandsdalen (Lillehammer-regionen)
- Virkemiddelapparat for kommunen for å sikre felles profil og flere turister til regionen.
- Kontraktspartner til Snowball (regionalt utviklingsprosjekt)

SELSKAPETS STYRINGSDOKUMENT

☐	Aksjonæravtale	☒	Vedtekter	☐	Etiske retningslinjer
☐	Selskapsavtale	☐	Styreinstruks	☐	Varslingsregler/rutiner
☐	Samarbeidsavtale	☒	Strategiplaner	☐	Klima-/miljøplaner

VEDTEKTSFESTET MÅL

Destinasjonsselskap for 7 kommuner

ROLLE OG STYREINFORMASJON

Styreleder: Hans Rindal

Styremedlemmer: Per A. Slapø - nestleder, Erik Fostervoll – styremedlem, Jostein Skurdal – styremedlem, Marit Lien – styremedlem, Siri Gornæs Børsum – styremedlem, Odd Stensrud – styremedlem, Marianne Bjerkem Grodås – styremedlem, Eirik Haagensen – styremedlem

NØKKELTALL

Regnskap	2013	2012	2011
Driftsinntekter	0	0	0
Driftsresultat	0	0	0
Resultat før skatt	0	0	0
Sum eiendeler			
Egenkapital (%)			

RAPPORTERING TIL KOMMUNEN

Årlig: Saksdokumenter med årsberetning og årsregnskap til generalforsamling

Ellers: Nyhetsbrev og eiermøter (medlemsmøter)

BAKGRUNN FOR EIERSKAPET

Visit Lillehammer er et felles destinasjonsselskap som utfører vertskapsoppgaver som turistinformasjon. Utviklingsdelen Snowball ble etablert for noen år siden for å oppnå status som NCE, men er nå en integrert del i destinasjonsselskapet

KOMMUNENS VURDERING OG EIERSTRATEGI

Motivet for eierskap er.

- Selskapet er destinasjonsselskap for å styrke regional reiselivs- og besøksnæring, organisasjonen skal være samlende og en aktiv møteplass for næringen.
- Ivaretagelse av turistkontor

Handlingsmål:

Ringebu kommune opprettholder eierposten på dagens nivå. Selskapet ble konsolidert i 2014.

INFORMASJON OM SELSKAPET
Kvitfjell Idrett AS

Selskapsform: AS

Org.nummer: 881 535 602

Stiftelsesdato: 15.12.99

Kontaktperson: Svein Mundal (daglig leder)

EIERE OG EIENDELER

Eiere	Andel
Ringebu kommune	50 %
Norges Skiforbund	50 %

SELSKAPETS STYRINGSKONTAKT

☐	Aksjonæravtale	☒	Vedtekter	☐	Etiske retningslinjer
☒	Selskapsavtale	☐	Styreinstruks	☐	Varslingsregler/rutiner
☒	Samarbeidsavtale	☐	Strategiplaner	☐	Klima-/miljøplaner

VEDTEKTSFESTET MÅL

Utbygging, drift og utleie av Kvitfjell nasjonalanlegg. Selskapet skal ikke ha som formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte. Eventuelt overskudd skal anvendes til investering i anlegget.

ROLLE OG STYREINFORMASJON

Styreleder: Stein Opsal

Styremedlemmer: Bjørg Dalberg Karlstad, Elling Vassbotn Breivik, Erik Odlo

NØKKELTALL

Regnskap	2013	2012	2011
Driftsinntekter	0	0	0
Driftsresultat	0	0	0
Resultat før skatt	0	0	0
Sum eiendeler			
Egenkapital (%)			

RAPPORTERING TIL KOMMUNEN

Årlig: Saksdokumenter med årsberetning og årsregnskap til generalforsamling. Eiermøter.
Ordfører rapporterer muntlig til kommunestyre og formannskap

BAKGRUNN FOR EIERSKAPET

Samarbeidsselskap for oppfølging av nasjonalanlegg i Kvitfjell alpinanlegg

KOMMUNENS VURDERING OG EIERSTRATEGI

Motivet for eierskap er.

- Opprettholde og videreutvikle Kvitfjell som nasjonalidrettsanlegg for alpine fartsdisipliner

Handlingsmål:

Ringebu kommune opprettholder eierposten på dagens nivå.

INFORMASJON OM SELSKAPET
Hafjell-Kvitfjell Alpin AS

Selskapsform: AS

Org.nummer: 875 907 832

Stiftelsesdato: 30.06.95

Kontaktperson: Svein Mundal (daglig leder)

EIERE OG EIENDELER

Eiere	Andel
Ringebu kommune	24,38 %

SELSKAPETS STYRINGSKONTROLL

☐	Aksjonæravtale	☒	Vedtekter	☐	Etiske retningslinjer
☐	Selskapsavtale	☐	Styreinstruks	☐	Varslingsregler/rutiner
☐	Samarbeidsavtale	☐	Strategiplaner	☐	Klima-/miljøplaner

VEDTEKTSFESTET MÅL

Å vurdere og prioritere hvilke arrangementer som selskapet skal søke lagt til alpinanleggene Hafjell og Kvitfjell, samt markedsføre Lillehammer-området som arrangementssted, forberede og fremme søknader om større internasjonale alpine arrangementer og å gjennomføre arrangementene.

ROLLE OG STYREINFORMASJON

Styreleder: Jahn Petter Dahlum

Styremedlemmer: Elling Vassbotn Breivik – nestleder, Eva Tine Riis-Johannessen – styremedlem, Liv Bjerke – styremedlem, Ole Kristian Kirkerud – styremedlem, Odd Stensrud – styremedlem, Unni Lien Tagestad – styremedlem

NØKKELTALL

Regnskap	2013	2012	2011
Driftsinntekter	0	0	0
Driftsresultat	0	0	0
Resultat før skatt	0	0	0
Sum eiendeler			
Egenkapital (%)			

RAPPORTERING TIL KOMMUNEN

Årlig: Saksdokumenter med årsberetning og årsregnskap til generalforsamling

BAKGRUNN FOR EIERSKAPET

Hafjell Kvitfjell Alpin er samarbeidsselskap og arrangørselskap for WC i Kvitfjell. Selskapet organiserer og gjennomfører større arrangement i samarbeid med FIS og anleggseier. Selskapet forestår løpende dialog med anleggseier og kulturdepartement om utvikling av idrettsanlegget i Kvitfjell, og nødvendige oppgraderinger.

KOMMUNENS VURDERING OG EIERSTRATEGI

Motivet for eierskap er.

- Opprettholde Kvitfjell som et sterkt og profilert idrettsanlegg for toppidrett alpint.
- Videreutvikle årlig WC-helg i alpint.

Nytt for 2014 er at Norges Skiforbund styrer sine tilskudd til delfinansiering for matching av spillemidler til nasjonalanlegget gjennom arrangementselskapet. Det er viktig at selskapet genererer nødvendig overskudd, blant annet med ekstrarenn, for å sikre finansiering. Ringebu kommune har avtale direkte med Norges Skiforbund.

Handlingsmål:

Ringebu kommune opprettholder eierposten på dagens nivå.

INFORMASJON OM SELSKAPET

Sameiet Kvitfjell Nasjonalanlegg

Selskapsform: sameie

Org.nummer: 881 535 602

Stiftelsesdato: 15.12.99

Kontaktperson: Svein Mundal (daglig leder)

EIERE OG EIENDELER

Eiere	Andel
Kvitfjell Idrett	50,1 %
Kvitfjell Alpinanlegg	49,9 %

SELSKAPETS STYRINGSDOKUMENT

☐	Aksjonæravtale	☐	Vedtekter	☐	Etiske retningslinjer
☐	Selskapsavtale	☐	Styreinstruks	☐	Varslingsregler/rutiner
☒	Samarbeidsavtale	☐	Strategiplaner	☐	Klima-/miljøplaner

VEDTEKTSFESTET MÅL

Sameiets formål er å eie, drive, bygge ut og / eller leie ut eiendom og utstyr samt legge forholdene til rette for at Kvitfjell Nasjonalanlegg skal fungere best mulig som nasjonalanlegg for alpine fartsdisipliner

ROLLE OG STYREINFORMASJON

Styreleder: Erik Røste, Skiforbundet

Styremedlemmer: Erik Odlo, Odd Stensrud, Arne Johan Ellbro

NØKKELTALL

Regnskap	2013	2012	2011
Driftsinntekter	0	0	0
Driftsresultat	0	0	0
Resultat før skatt	0	0	0
Sum eiendeler			
Egenkapital (%)			

RAPPORTERING TIL KOMMUNEN

Årlig: Saksdokumenter med årsberetning og årsregnskap til generalforsamling

BAKGRUNN FOR EIERSKAPET

Selskapet ble etablert som grunnlag for at Kvitfjell skulle få status som nasjonalanlegg for alpine fartsdisipliner og opprettholde det.

KOMMUNENS VURDERING OG EIERSTRATEGI

Motivet for eierskap er.

- Opprettholde Kvitfjell som nasjonalanlegg for alpine fartsdisipliner

Handlingsmål:

Ringebu kommune opprettholder eierandelen i sameiet på dagens nivå.

INFORMASJON OM SELSKAPET

Gudbrandsdal Industrier AS

Selskapsform: AS

Org.nummer: 819 703 302 - hovedkontor i Ringebu

Stiftelsesdato: 03.06.70

Kontaktperson: Kristen Gunstad (daglig leder)

nettadresse: <http://www.giax.no>

EIERE OG EIENDELER

Eiere	Andel	Eiere forts.	Andel
Ringebu kommune	34,51 %	Vågå kommune	3,34 %
Oppland fylkeskommune	24,19 %	Lesja kommune	3,31 %
Sel kommune	8,63 %	Skjåk kommune	2,14 %
Sør-Fron kommune	5,09 %	Sparebank1 Lom og Skjåk	2,04 %
Nord-Fron kommune	4,11 %	Sparebank1 Gudbrandsdal	0,78 %
Lom kommune	3,91 %	Gjensidige forsikring	0,47 %
Dovre kommune	3,54 %	Ivar Nordrum	0,45 %
Øyer kommune	3,50 %		

SELSKAPETS STYRINGSDOKUMENT

☐	Aksjonæravtale	☒	Vedtekter	☐	Etiske retningslinjer
☒	Selskapsavtale	☐	Styreinstruks	☐	Varslingsregler/rutiner
☐	Samarbeidsavtale	☐	Strategiplaner	☐	Klima-/miljøplaner

VEDTEKTSFESTET MÅL

Drive yrkeskvalifisering med sikte på formidling til arbeid eller utdanning samt ordinær produksjon innen utvalgte fagområder.

ROLLE OG STYREINFORMASJON

Styreleder: Erik Lundbekk

Styremedlemmer: Ole Jan Ellefsrud – nestleder, Liv Bjerke – styremedlem, Øyvind Hårstadhaugen – styremedlem, Ann Irene Stokke – styremedlem, Bjørn Jordet – styremedlem, Olav Gjerdingen – styremedlem

NØKKELTALL

Regnskap	2013	2012	2011
Driftsinntekter	41 439 920	50 531 921	0
Driftsresultat	- 3 466 713	- 8 978 440	0
Resultat før skatt	-4 319 413	-9 953 079	0
Sum eiendeler	29 893 024	32 955 780	
Egenkapital (%)			

RAPPORTERING TIL KOMMUNEN

Årlig: Saksdokumenter med årsberetning og årsregnskap til generalforsamling

BAKGRUNN FOR EIERSKAPET

Giax er selskap for etablert for utvikling og håndtering av tilrettelagte arbeidsplasser / arbeidsmarkedstiltak / attføringsbedrift i Midt- og Nord-Gudbrandsdalen.

KOMMUNENS VURDERING OG EIERSTRATEGI

Motivet for eierskap er:

- Attføringsbedrift i Gudbrandsdalen

Selskapet har det siste året vært gjennom en prosess med omstrukturering av virksomheten.

Handlingsmål:

Ringebu kommune opprettholder eierposten på dagens nivå.

INFORMASJON OM SELSKAPET
Gudbrandsdalsmusea AS

Selskapsform: AS

Org.nummer: 993 039 160

Stiftelsesdato: 25.06.08

Kontaktperson: Torveig Dahl (daglig leder)

 nettsadresse: <http://www.gudbrandsdalsmusea.no>
EIERE OG EIENDELER

Eiere	Andel
Ringebu kommune	7 %

SELSKAPETS STYRINGSDOKUMENT

☐	Aksjonæravtale	☒	Vedtakter	☐	Etiske retningslinjer
☐	Selskapsavtale	☐	Styreinstruks	☐	Varslingsregler/rutiner
☐	Samarbeidsavtale	☒	Strategiplaner	☐	Klima-/miljøplaner

VEDTEKTSFESTET MÅL

Drive og utvikle museene i Gudbrandsdalen

ROLLE OG STYREINFORMASJON

Styreleder: Jan Reinert Rasmussen

Styremedlemmer: Berit Elisabeth Meiningen – styremedlem, Bård Hanem – styremedlem, Gunhild Høvik Hansen – styremedlem, Einar Høystad – styremedlem, Ragnar Jacobsen – styremedlem, Berit Forbord Moen – styremedlem

NØKKELTALL

Regnskap	2013	2012	2011
Driftsinntekter	0	0	0
Driftsresultat	0	0	0
Resultat før skatt	0	0	0
Sum eiendeler			
Egenkapital (%)			

RAPPORTERING TIL KOMMUNEN

Årlig: Saksdokumenter med årsberetning og årsregnskap til generalforsamling

BAKGRUNN FOR EIERSKAPET

Selskapet ble etablert som konsolidert museum i 2008.

KOMMUNENS VURDERING OG EIERSTRATEGI

Motivet for eierskap er:

Selskapet skal ivareta kommunens interesser i museumsspørsmål

Handlingsmål:

Ringebu kommune opprettholder eierposten på dagens nivå.

INFORMASJON OM SELSKAPET
Gudbrandsdal krisesenter IKS

Selskapsform: IKS

Org.nummer: 998 836 050

Stiftelsesdato: 23.05.12

Kontaktperson: Anne-Bitten R Tangen (daglig leder)

EIERE OG EIENDELER

Eiere	Andel
Ringebu kommune	6,5 %
Eies av 12 kommuner i Gudbrandsdalen	

SELSKAPETS STYRINGSDOKUMENT

☐	Aksjonæravtale	☒	Vedtekter	☐	Etiske retningslinjer
☐	Selskapsavtale	☐	Styreinstruks	☐	Varslingsregler/rutiner
☐	Samarbeidsavtale	☐	Strategiplaner	☐	Klima-/miljøplaner

VEDTEKTSFESTET MÅL

Yte hjelp til voksne og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner slik det fremgår i lov 2009-06-19 nr 44: Lov om kommunale krisesentertilbud §§ 1 og 2. Krisesenteret skal tilby voksne og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner et trygt heldøgns-, helårs- og gratis botilbud i en overgangsperiode, avgrenset i tid, inntil de hjelpesøkende finner mer permanente løsninger. Krisesenteret skal gi brukerne støtte og veiledning og hjelp til å ta kontakt med andre deler av tjenesteapparatet og også tilby dagsamtaler og telefonsamtaler hvor aktuelle brukere kan få råd og veiledning. Selskapet drives etter prinsippet hjelp til selvhjelp. Gudbrandsdal krisesenter skal også drive forebyggende opplysningsarbeid om vold i nære relasjoner.

ROLLE OG STYREINFORMASJON

Styreleder: Anne Siri Moen

Styremedlemmer: Kåre Eide – nestleder, Irene Hagen – styremedlem, Per Morten Nyeng – styremedlem, Svein Holen – styremedlem, Synnøve Volehaugen – styremedlem, Tove Irene Arntsen – styremedlem

NØKKELTALL

Regnskap	2013	2012	2011
Driftsinntekter	0	0	0
Driftsresultat	0	0	0
Resultat før skatt	0	0	0
Sum eiendeler			
Egenkapital (%)			

RAPPORTERING TIL KOMMUNEN

Årlig: Saksdokumenter med årsberetning og årsregnskap til generalforsamling

BAKGRUNN FOR EIERSKAPET
KOMMUNENS VURDERING OG EIERSTRATEGI

Motivet for eierskap er:

- Sikre krisesentertilbud i området

Handlingsmål:

Ringebu kommune opprettholder eierposten på dagens nivå.

INFORMASJON OM SELSKAPET

Kompetanse-, universitets- og forskningsfond i Oppland AS

Selskapsform: AS

Org.nummer: 914 067 944

Stiftelsesdato: 19.05.14

Kontaktperson: Erik Lagethon (daglig leder)

EIERE OG EIENDELER

Eiere	Andel
Ringebu kommune	0,05 %

SELSKAPETS STYRINGSKONTAKT

☐	Aksjonæravtale	☒	Vedtekter	☐	Etiske retningslinjer
☐	Selskapsavtale	☐	Styreinstruks	☐	Varslingsregler/rutiner
☐	Samarbeidsavtale	☐	Strategiplaner	☐	Klima-/miljøplaner

VEDTEKTSFESTET MÅL

Å bidra til kompetanseheving for sikring og utvikling av trygge og gode bo- og arbeidsplasser i Oppland, herunder bidra til å styrke høyskolene i Oppland sin posisjon for å kvalifisere seg til universitetsstatus. Det skal vektlegges samarbeid mellom høyskolene i Oppland og/eller med andre betydelige sentrale eller regionale aktører for å: 1. Etablere og/eller videreutvikle doktorgradsutdanninger i Oppland 2. Videreutvikle mastergradsutdanninger 3. Etablere og kvalifisere seg til nasjonalt og internasjonalt ledende forsknings- og kompetansemiljøer 4. Satsingene må ha en klar strategi for å være selvgående eller ha tilgang på andre finansieringskilder etter fondets engasjement. Forutsetninger for utbetaling av midler fra fondet er at det foreligger en omforent avtale mellom høyskolene og eventuelle andre aktører om å arbeide med konkrete utviklingsprosjekter. Dette samarbeidet skal danne grunnlaget for en struktur som på sikt kan virkeliggjøre universitetsambisjonen. Selskapet kan ikke yte støtte til ordinær drift av forsknings- og undervisningsinstitusjoner. Selskapets egenkapital kan også benyttes til selskapets formål angitt i denne paragrafen. Selskapet har ikke erverv som formål, og utbytte kan ikke utdeles.

ROLLE OG STYREINFORMASJON

Styreleder: Gro Lundby

Styremedlemmer: Espen Granberg Johnsen, Hans Oddvar Høistad, Inger T. Klosbøle, Iselin Jonassen, Leif Waarum, Magnus Mathisen

NØKKELTALL

Regnskap	2013	2012	2011
Driftsinntekter	0	0	0
Driftsresultat	0	0	0
Resultat før skatt	0	0	0
Sum eiendeler			
Egenkapital (%)			

RAPPORTERING TIL KOMMUNEN

 Årlig: Saksdokumenter med årsberetning og årsregnskap til generalforsamling
Eiermøter etter behov

BAKGRUNN FOR EIERSKAPET

Deltakelse i samarbeidsselskap i henhold til formål inntatt over.

KOMMUNENS VURDERING OG EIERSTRATEGI

Motivet for eierskap er:

- Delta aktivt i samarbeidsselskap i henhold til formål inntatt over

Handlingsmål:

Ringebu kommune opprettholder eierposten på dagens nivå.

Oversikt over andre formaliserte interkommunale samarbeidsordninger:

OVERSIKT pr 2015:	Kontorkommune	
MGB – Midt-Gudbrandsdal Brann og feiervesen	Ringebu	Kommunelovens § 27
MGR – Midt-Gudbrandsdal Renovasjonsselskap	Ringebu	Kommunelovens § 27
MGBV – Midt-Gudbrandsdal Barnevernskontor	Ringebu	Kommunelovens § 28 a
MGRS – Midt-Gudbrandsdal regnskaps- og skattek.	Ringebu	Kommunelovens § 28 a
Frya Industrianlegg	Ringebu	Kommunelovens § 27
Frya Renseanlegg	Sør-Fron	Kommunelovens § 28 a
MGL – Midt-Gudbrandsdal Landbrukskontor	Sør-Fron	Kommunelovens § 28 a
MGPP – Midt-Gudbrandsdal ped. – psyk. kontor	Sør-Fron	Kommunelovens § 28 a
Geodata-samarbeid	Nord-Fron	Kommunelovens § 28 a
Ung i Midtdalen	Nord-Fron	Kommunelovens § 28 a
Regionrådet for Midt-Gudbrandsdalen	Nord-Fron	Kommunelovens § 27
Legevakt	Lillehammer	
Intermediært tilbud	Lillehammer	
Øyeblikkelig hjelp tilbud	Lillehammer	
Div helsefaglige samarbeidstiltak	Lillehammer	
IKA Opplandene	Oppland fylkeskommune	Kommunelovens § 27